

Gyermekek
és
diákok
hangja

Liza és az elveszett kulcs

Kreatív óvodai tevékenységterv a „Gyermekek és diákok hangja” projektnaphoz

1. A tevékenység rövid bemutatása

Korosztály: nagycsoportos óvodások, elsősorban 5–7 éves gyermekek

Javasolt létszám: 10–25 fő

Időkeret: 90 perc (akár több részletre bontva)

A tevékenység lehetséges ütemezése:

- 1) ráhangolódás, mese, beszélgetés a meséről
- 2) mozgásos véleménynyilvánítás, képzeletjáték
- 3) közös alkotás, zárókör

A tevékenység központi kérdése:

„Milyen lenne az az óvoda, ahol a gyerekek igazán jól érzik magukat?”

A projektnap célja, hogy a gyermekek saját óvodai tapasztalataikból kiindulva, életkoruknak megfelelő módon fejezhessék ki véleményüket az óvodai mindennapokról. A véleménynyilvánítás nem kizárólag beszéd útján történik: a gyermekek mozgással, térbeli helyváltoztatással, rajzzal és közös alkotással is megmutathatják gondolataikat.

A tevékenység során nem az a cél, hogy a pedagógus által „helyesnek” gondolt válaszok szülessenek. A felnőtt feladata a biztonságos keretek megteremtése, a gyermekek meghallgatása és a gondolatok továbbvezetése.

A tevékenység illeszkedik a „Gyermekek és diákok hangja” kezdeményezés szemléletéhez, amely az életkornak megfelelő véleménynyilvánítást, az aktív részvételt, a saját tapasztalatok megosztását és a közös gondolkodást helyezi előtérbe.

2. Fejlesztési és pedagógiai célok

Átfogó cél

A gyermekek megtapasztalják, hogy:

- a véleményük fontos;
- kérdezhetnek és javaslatokat tehetnek;

- lehet más véleményük, mint a társuknak;
- egy gondolatot nemcsak szavakkal, hanem rajzzal, mozgással és játékkal is ki lehet fejezni;
- a felnőtt meghallgatja őket;
- a közös döntések és ötletek alakíthatják a közösség életét.

Konkrét célok

A gyermekek:

- idézzék fel saját óvodai élményeiket;
- foglalmazzanak meg pozitív és változtatást igénylő tapasztalatokat;
- gondolkodjanak arról, mitől jó egy óvoda;
- mondjanak saját ötleteket és javaslatokat;
- gyakorolják a véleményük kifejezését;
- figyeljenek egymás gondolataira;
- tapasztalják meg, hogy többféle válasz is lehet helyes;
- közös alkotásban jelenítsék meg a csoport elképzeléseit.

3. Szükséges eszközök

- nagyméretű csomagolópapír;
- zsírkréta, filctoll, színes ceruza, olajpasztell;
- esetleg vízfesték;
- olló, ragasztó;
- színes papírok;
- előre elkészített, nagyméretű papírkulcs vagy valódi, játék kulcs;
- egy kis doboz vagy boríték Liza „levelének”;
- a közös alkotás fényképezéséhez fényképezőgép/telefon.

4. A tevékenység fő szabálya

A mese előtt az óvodapedagógus röviden elmondja:

„Ma Lizának fogunk segíteni. Olyan dolgokról fogunk beszélgetni, amelyek az óvodában történnek velünk. Nincs jó vagy rossz válasz. Ha szeretnél beszélni, beszélhetsz. Ha inkább megmutatnád, rajzolnád vagy eljátszanád, azt is lehet.”

Ez különösen fontos, mert a gyermeknek azt az üzenetet közvetíti, hogy **a részvétel önkéntes**, és többféle módon lehet megszólalni.

5. Ráhangelődés – „A különleges kulcs”

Idő: kb. 5–10 perc

Az óvodapedagógus egy nagy, különleges kulcsot vesz elő.

Óvodapedagógus:

„Nézzétek, mit találtam ma reggel az ajtó mellett!”

A gyermekek megvizsgálhatják.

Kérdések:

- Vajon mihez tartozhat ez a kulcs?
- Mit nyithat ki?
- Vajon egy házhoz tartozik?
- Lehetséges, hogy egy kincsesládát nyit?
- Mit gondoltok, mi lehet mögötte?
- Létezik olyan ajtó, amelyet csak gyerekek tudnak kinyitni?

Ezután előkerül Liza levele.

6. A mese – Liza és az elveszett kulcs

A történet:

Liza egy reggel nagyon furcsa dologra ébredt.

Amikor felült az ágyában, valami csilingelő hangot hallott.

Csingiling-csingiling.

Liza lenézett a takarója mellé.

Ott feküdt egy apró, fényes kulcs.

– Ez meg honnan került ide? – kérdezte Liza.

Felemelte.

A kulcs különös volt. Nem volt olyan rozsdás, mint a nagypapa kertkapu kulcsa, és nem volt rajta gomb sem, mint anyja autós kulcsán.

Ez a kulcs egészen egyszerű volt.

De a végén volt egy pici, aranyszínű csillag.

Liza zsebre tette.

Aznap, amikor megérkezett az óvodába, valami még furcsább történt.

Az óvoda ajtaja mellett ott állt egy aprócska manó.

– Szervusz, Liza! – mondta.

– Te meg ki vagy?

– Én vagyok Kucor, az óvodák kulcsőrző manója.

Liza nagy szemeket meresztett.

– Kulcsőrző?

– Igen. Azoknak az ajtóknak őrzöm a kulcsait, amelyek mögött a gyerekek kívánságai laknak.

Liza rögtön megmutatta neki a nála lévő kulcsot.

A manó elszomorodott.

– Ó, ne!

– Mi történt?

– Ez az elveszett kulcs!

– Elveszett?

– Igen. Ennek a kulcsnak kellene kinyitnia az **Álomóvoda** ajtaját.

Liza körülnézett.

– De hol van az álomóvoda?

– Éppen ez a baj – sóhajtott Kucor. – Nem tudom.

– Akkor keressük meg!

Kucor bólintott.

Elindultak az óvodában.

Megnézték a játékpólcot.

Megnézték a babakonyhát.

Benéztek a kuckóba.

Megnézték az udvart is.

De az Álomóvoda ajtaját sehol sem találták.

– Lehet, hogy rossz helyen keressük – mondta Liza.

– Mire gondolsz?

– Talán nem egy igazi ajtót kell keresnünk.

Kucor elgondolkodott.

– Hanem?

– Talán először ki kell találnunk, hogy **milyen óvoda van az ajtó mögött.**

Kucor ekkor a gyerekekhez fordult.

– Segítetek nekünk? Mert én már elfelejtettem, hogy mit szeretnek a gyerekek.

Liza pedig hozzátette:

– Nekünk kellene kitalálni, milyen legyen az Álomóvoda.

Kucor elővette a kulcsot.

– De van egy szabály.

– Milyen szabály?

– Az Álomóvoda ajtaját csak akkor lehet kinyitni, ha a gyerekek elmondják, megmutatják vagy lerajzolják, **milyen óvodában éreznék igazán jól magukat.**

Liza elmosolyodott.

– Akkor tudom, mit kell tennünk, hallgassuk meg a csoport tagjait!

7. Beszélgetés a meséről

Idő: kb. 10 perc

Nem szükséges a mese tartalmát visszakérdezni.

A cél nem a szövegértés ellenőrzése, hanem az átvezetés a gyermekek saját tapasztalataihoz.

Lehetséges kérdések

A történetről:

- Miért volt szüksége Lizának segítségre?
- Mit gondoltok, miért nem találta meg egyedül az Álomóvodát?
- Szerintetek mitől lehet „álomóvoda” egy óvoda?
- Vajon mindenkinek ugyanaz lenne az álomóvodája?

Átvezetés a gyermekek saját világába

„Most képzeljük el, hogy Liza tényleg megérkezett hozzánk, és megkérdezi tőlünk:

Milyen legyen az óvoda, hogy a gyerekek jól érezzék magukat benne?

Mit mondanátok neki?”

Itt az óvodapedagógus **nem értékel.**

Nem mondja:

„Ez nagyon jó ötlet!”

vagy:

„De hát ez nem lehet.”

Helyette:

- „Mesélsz még erről?”
- „Miért lenne ez jó?”

- „Te mikor szeretnéd ezt?”
- „Hogyan képzeled el?”
- „Ki tudna ebben segíteni?”
- „Szerinted a többiek is szeretnék?”

8. Mozgásos véleménynyilvánítás – „Állj oda!”

Idő: kb. 15 perc

A csoportszobában kijelölünk egy képzeletbeli teret.

Az egyik oldal:

„IGEN, SZERETEM”

A másik oldal:

„NEM EZT VÁLASZTANÁM”

A közép pedig:

„NEM TUDOM / ATTÓL FÜGG”

Fontos: nem kell mindenkinek állást foglalnia. A gyermek maradhat a helyén is.

Az óvodapedagógus mondatokat olvas fel, a gyermekek pedig – ha szeretnének – odaállnak ahhoz a helyhez, amelyik legjobban kifejezi a véleményüket.

Állítások

„Szeretek az óvodában sokat játszani.”

A gyermekek elfoglalják a helyüket az igen szeretem, vagy nem vagy attól függ... skálán Egy-egy gyermekhez odamegyünk és megkérdezzük a véleményét:

- Miért szereted?
- Mivel szeretnél játszani?
- Kivel szeretsz játszani?

„Szeretem, amikor az óvodában mesét hallgatunk.”

Gyermekek és diákok hangja

- Milyen mesét szeretnél gyakrabban hallgatni?
- Szeretnéd néha te kiválasztani a mesét?

„Szeretem, amikor sokat lehetünk kint az udvaron.”

- Mit szeretsz kint csinálni?
- Mitől lenne még jobb az udvar?

„Szeretem, ha én is eldönthetem, mivel szeretnék játszani.”

„Jó lenne, ha néha a gyerekek is eldönthetnék, mit csináljunk.”

„Szeretném, ha több idő lenne arra, amit igazán szeretek.”

„Szeretem, ha a felnőttek meghallgatják, amit mondok.”

„Van olyan, amin változtatnék az óvodában.”

Az utolsónál különösen fontos, hogy a pedagógus ne kérdezze:

„Na, mi nem tetszik?”

Inkább:

„Ha bármin változtathatnál, mi lenne az?”

Ez lehet nagyon apró dolog is.

Például:

„Másik széket szeretnék.”

„Több időt szeretnék a babázásra.”

„Szeretnék mezítláb lenni az udvaron.”

„Szeretnék még egy mesét.”

Ezeket nem kell jelentéktelennek tekinteni. **Pontosan ezekből derül ki, hogyan élik meg a gyermekek az óvodai mindennapokat.**

9. „Ha én lennék az óvoda igazgatója...”

Rövid képzeletjáték

A pedagógus azt mondja:

„Liza most azt mondja, hogy van egy még nehezebb kérdése.”

„Ha holnap reggel te lennél az óvoda igazgatója, és egyetlen dolgon változtathatnál, mi lenne az?”

A gyermek választhat:

- elmondja;
- elmutogatja;
- lerajzolja;
- megmutatja a csoportszobában;
- vagy azt mondja, hogy nem változtatna semmin.

Lehetséges továbbvezető kérdések:

- Mit változtatnál?
- Miért?
- Kinek lenne jó?
- Hogyan működne?
- Mit szólnának hozzá a többiek?

10. Közös alkotás – „Az Álomóvoda”

Idő: kb. 30 perc

Az óvodapedagógus a földre vagy az asztalokra kiteríti egy nagy csomagolópapírt.

A lap közepére kerül egy egyszerű óvodaajtó.

Főlé: **AZ ÁLOMÓVODA**

Az óvodapedagógus:

„Építsük meg közösen Lizának az Álomóvodát. Nem kell ugyanolyannak lennie, mint a mostani óvodánknak. Olyan dolgok kerülhetnek rá, amiket a gyerekek szeretnének.”

A gyermekek szabadon alkothatnak.

Rajzolhatnak:

- játékokat;
- udvart;

Gyermekek és diákok hangja

- fákat;
- állatokat;
- kuckót;
- mesekönyveket;
- barátokat;
- óvó nénit;
- új helyiségeket;
- bármit, ami számukra fontos.

Az óvodapedagógus ezeket **nem javítja ki**, hanem kérdez:

- „Mesélsz erről?”
- „Mi történik itt?”
- „Kik vannak itt?”
- „Mire használjátok?”
- „Miért fontos neked?”

11. A gyermekek hangjának láthatóvá tétele

A közös rajz elkészítése közben az óvodapedagógus külön papírlapra vagy a rajz szélére röviden feljegyezheti a gyermekek saját mondatait.

Például:

- „Szeretném, ha több idő lenne játszani.”
- „Nekem az a jó, amikor mindenki együtt játszik.”
- „Szeretnék olyan helyet, ahol lehet egyedül lenni.”
- „Én több mesét szeretnék.”
- „Szeretem, ha megkérdezik, mit szeretnék.”

Ezeket lehetőleg **a gyermek eredeti szavaival** kell rögzíteni, nem pedagógusi nyelvre átfordítva.

Ez azért lényeges, mert a projekt célja nem pusztán a felnőtt által készített összegzés, hanem a gyermekek tapasztalatainak és javaslatainak megjelenítése. A felhívás is hangsúlyozza, hogy az eredmény lehet rajz, fotózott alkotás vagy más dokumentált produktum.

12. A közös kép „felavatása”

Idő: kb. 10 perc

A csoport körbeállja a kész alkotást.

Az óvodapedagógus:

„Liza visszajött. Nézzük meg, milyen lett az Álomóvodánk!”

Közösen megkeresnek néhány részletet.

Az óvodapedagógus kérdései:

- Mit látunk itt?
- Mi került rá a képre?
- Mi volt az, amit többen is szerettetek volna?
- Van olyan dolog, amit csak egy valaki rajzolt?
- Mi az, ami szerintetek nagyon fontos az óvodában?
- Mitől érzik jól magukat a gyerekek az óvodában?
- Mi kell ahhoz, hogy a gyerekek meghallgassák egymást?

Majd:

„Szerintetek Liza most már ki tudja nyitni az ajtót?”

A gyerekek közösen „kinyitják” a képzeletbeli ajtót.

13. Zárókör – „Egy dolgot viszek magammal”

A gyermekek körben ülnek.

Az óvodapedagógus:

„Most mindenki mondhat egy dolgot. Szerintetek mitől jó egy óvoda, miért jó óvodásnak lenni?”

Aki szeretné, mondhatja.

Aki nem szeretne beszélni, választhat egy másik lehetőséget:

- mutathat valamire a közös rajzon;
- rajzolhat még egy apró jelet;
- odamehet ahhoz a részhez, amelyik számára fontos;
- vagy egyszerűen passzolhat.

14. A pedagógus szerepe – módszertani szempontok

A tevékenység egyik legfontosabb eleme, hogy az óvodapedagógus **ne vezesse a gyermekeket egy előre meghatározott válasz felé, ne tegyen fel sugalmazó kérdéseket.**

Kerülendő kérdések:

- „Ugye szeretitek az óvodát?”
- „Nem lenne jó, ha több időt töltenénk az udvaron?”
- „Ki szeret mesét hallgatni?”
- „Nem gondoljátok, hogy jó lenne több játék?”

Ezekben a kérdésekben már benne van a felnőtt véleménye.

Helyettük:

- „Te mit gondolsz erről?”
- „Neked milyen?”
- „Mit szeretnél?”
- „Mit változtatnál?”
- „Hogyan lenne jobb?”
- „Meg tudod mutatni?”
- „Le tudod rajzolni?”
- „Van más ötleted?”
- „Ki gondolja másképp?”
- „Mit gondol erről a társad?”

A felhívás is kifejezetten a facilitáló felnőtt szerepet emeli ki: a pedagógus feladata a biztonságos keretek megteremtése és a közös gondolkodás támogatása, nem pedig a válaszok irányítása.

15. A vélemények összegyűjtése és dokumentálása

A tevékenység végén háromféle eredmény áll rendelkezésre:

1. Közös vizuális produktum

„Az Álomóvoda” című nagyméretű közös rajz.

2. Gyermeki mondatok

Az óvodapedagógus által rögzített, lehetőleg szó szerinti gyermekmondatok.

3. Mozgásos választások

Az óvodapedagógus röviden feljegyezheti, milyen témákra reagáltak sokan, például:

- sok gyermek számára fontos a szabad játék;
- sokan szeretnek az udvaron lenni;
- több gyermek szeretne választási lehetőséget;
- fontos számukra a felnőttek figyelme;
- igényük van nyugodt, elvonulásra alkalmas helyre.

Fontos: ezeket nem érdemes úgy kezelni, mint egy statisztikai felmérést. A cél nem az, hogy „17 gyermek ezt mondta, 8 pedig azt”, hanem hogy **láthatóvá váljanak a gyermekek által fontosnak tartott témák, élmények és javaslatok.**

16. A tevékenység lehetséges eredménye

A projekt végére a csoport közösen elkészíti:

„Az Álomóvoda – ahogy mi szeretnénk”

című alkotását.

A rajz mellé kerülhet egy kis „Gyermekehangok” rész is, amelyre az óvodapedagógus a gyermekek saját mondataiból válogat.

Például:

A gyermekek szerint az a jó óvoda, ahol...

- lehet sokat játszani;
- van idő beszélgetni;
- meghallgatják, amit mondunk;
- lehet választani;
- lehet együtt és egyedül is lenni;
- sokat lehet mozogni;
- lehet kérdezni;

- lehet hibázni;
- vannak barátok;
- a felnőttek segítenek.

A végső dokumentáció lehet a közös rajz fényképe + a gyermekek anonimizált mondatai.

A felhívás szerint a gyermekek alkotásai dokumentálhatók és közzétehetők, de kiskorúak esetében ügyelni kell arra, hogy a publikált anyag ne tartalmazzon azonosításra alkalmas személyes adatokat, például nevet vagy arcot.